

STANOVISKO RADY
zo 14. marca 2006
k aktualizovanému programu stability Írska na roky 2005 – 2008

(2006/C 82/05)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Komisie,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

ZAÚJALA TOTO STANOVISKO:

- (1) Rada 14. marca 2006 preskúmala aktualizovaný program stability Írska na obdobie rokov 2005 až 2008.
- (2) Írsko zaznamenalo v poslednom desaťročí pozoruhodne prudký nárast reálneho HDP na obyvateľa a zvýšenie úrovne zamestnanosti. V posledných rokoch írske hospodárstvo naďalej rastie na úrovni takmer 5 % ročne, čo predstavuje najvyššiu mieru v eurozóne, pričom zamestnanosť je na vzostupe a inflácia sa rýchlo približuje k priemeru eurozóny. Pokiaľ ide o vývoj rozpočtu, fiškálna pozícia bola vo všeobecnosti stabilná, saldo verejných financií zaznamenávalo prebytok väčšinu rokov v poslednom desaťročí a pomer dlhu k HDP značne klesol (pod úroveň 30 % HDP v roku 2005).
- (3) Rada vo svojom stanovisku z 17. februára 2005 schválila rozpočtovú stratégiu uvedenú v predchádzajúcej aktualizácii programu stability, ktorá sa vzťahuje na obdobie rokov 2004 – 2007. Pokiaľ ide o plnenie rozpočtu v roku 2005, v predchádzajúcej aktualizácii sa stanovil cieľ pre deficit verejných financií na úrovni 0,8 % HDP, zatiaľ čo v súčasnej aktualizácii sa odhaduje prebytok na úrovni 0,3 %, a to aj napriek revízii rastu smerom nadol. Hlavný dôvod oveľa lepšieho výsledku v roku 2005 v porovnaní s počiatočným cieľom je potrebné hľadať na strane príjmov.
- (4) Program vo všeobecnosti zodpovedá modelovej štruktúre a požiadavkám na poskytovanie údajov pre programy stability a konvergenčné programy, ktoré sú uvedené v novom kódexe pravidiel ⁽²⁾.
- (5) V makroekonomickom scenári, na ktorom sa program zakladá, sa predpokladá, že rast reálneho HDP bude počas programového obdobia aj naďalej v úzkom rozpätí medzi 4,5 % a 5 %. Na základe v súčasnosti dostupných informácií sa zdá, že tento scenár je založený na pravdepodobných predpokladoch rastu. Zatiaľ čo súčasná situácia naznačuje všeobecne zdravý stav hospodárstva a pokračovanie výrazného rastu, existujú určité riziká pre strednodobý makroekonomický výhľad. Tieto riziká sa vzhľadom na otvorenosť hospodárstva týkajú predovšetkým celosvetového hospodárskeho výhľadu; vo vnútroštátnych podmienkach súvisia s prudkým poklesom rozsiahlej konjunktúry bytovej výstavby. Programové prognózy môžu byť v prípade inflácie HISC podhodnotené.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.2000, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 1055/2005 (Ú. v. EÚ L 174, 7.7.2005, s. 1). Všetky dokumenty, na ktoré sa odkazuje v tomto texte, možno nájsť na webovej stránke: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm.

⁽²⁾ Program obsahuje všetky povinné údaje predpísané v novom kódexe pravidiel, niektoré nepovinné údaje však chýbajú.

- (6) Aktualizácia potvrdzuje záväzok írskej vlády udržať zdravé verejné financie. V rozpočtovej stratégii sa, vychádzajúc z prebytku HDP na úrovni 0,25 % v roku 2005, predpokladá deficit verejných financií na úrovni 0,6 % v roku 2006 a 0,8 % HDP v posledných dvoch rokoch programu. Primárny prebytok klesne z 1,5 % HDP v roku 2005 na 0,5 % v rokoch 2006 – 2008. Pomer príjmov k HDP má klesajúcu tendenciu, zatiaľ čo pomer výdavkov k HDP najprv stúpa a iba ku koncu programového obdobia klesá späť na úroveň z roku 2005. Prognóza pomeru investícií k HDP predpokladá, že v období rokov 2005 – 2008 sa tento pomer zvýši o 0,5 percentuálneho bodu. Nová aktualizácia je okrem výsledku za rok 2005, ktorý je lepší oproti očakávaniu, vo všeobecnosti v súlade s rozpočtovými cieľmi predchádzajúceho programu.
- (7) Po fiškálnom rozšírení plánovanom na rok 2006 sa ráta s tým, že štrukturálne saldo (t. j. cyklicky upravené saldo bez jednorazových a iných dočasných opatrení) vypočítané podľa spoločne dohodnutej metodiky sa počas zostávajúceho programového obdobia ustáli na úrovni približne 0,1 % HDP. Program stanovuje strednodobý cieľ v podobe takmer vyrovnanej štrukturálnej rozpočtovej pozície a má v pláne udržať štrukturálnu pozíciu, ktorá spĺňa strednodobý cieľ programu počas celého programového obdobia. Keďže strednodobý cieľ programu je náročnejší než minimálna referenčná hodnota (odhadovaný ako deficit na úrovni približne 1,25 % HDP), jeho dosiahnutie by malo naplniť cieľ zabezpečiť rezervu proti vzniku nadmerného deficitu. Strednodobý cieľ programu patrí z hľadiska svojej primeranosti do rozpätia určeného pre eurozónu a členské štáty systému ERM II v Pakte stability a rastu a kódexe pravidiel a má náročnejší charakter, než naznačuje pomer dlhu k HDP a dlhodobý priemerný rast produkcie.
- (8) Rozpočtový výsledok by mohol byť lepší, ako sa predpokladalo v programe, najmä v roku 2006. Predpoveď príjmov by mohla naznačovať opatrné predpoklady týkajúce sa daňových prognóz v programe a pokiaľ ide o stranu výdavkov, kapitálové výdavky by mohli byť mierne pod úrovňou plánovaných pridelených prostriedkov. Riziká pre rozpočtové ciele, ktoré vyplývajú z prognóz makroekonomického vývoja uvedených v aktualizácii, sa javia ako neutrálna a sú vo všeobecnosti v súlade s hodnotením útvarov Komisie; rozpočtové prognózy by však mohli byť zraniteľné, ak by sa makroekonomické riziká zníženia v strednodobom výhľade stali skutočnosťou.
- (9) Vzhľadom na toto hodnotenie rizika sa zdá, že rozpočtová pozícia v programe bude v priebehu programového obdobia stačiť na udržanie strednodobého cieľa v súlade s predpokladmi v programe. Navyše poskytuje dostatočnú rezervu na to, aby v prípade každoročných bežných makroekonomických fluktuácií nedošlo k prekročeniu referenčnej hodnoty deficitu vo výške 3 % HDP.
- (10) Odhaduje sa, že pomer dlhu k HDP, ktorý bol začiatkom deväťdesiatych rokov stále mierne pod úrovňou 100 %, dosiahol v roku 2005 úroveň 28 % HDP, čo je výrazne pod referenčnou hodnotou 60 % stanovenou v zmluve. V programe sa predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa počas programového obdobia ustáli na tejto úrovni. V prípade, ak by *Národný fond dôchodkových rezerv (NPRF)* nezískal aktíva, ktoré nepatria verejnej správe, pomer dlhu k HDP by počas celého programového obdobia významne klesal.
- (11) Pokiaľ ide o dlhodobú udržateľnosť verejných financií, zdá sa, že Írsko je v súvislosti s plánovanými rozpočtovými nákladmi na starnutie obyvateľstva vystavené strednému riziku. Súčasná zdravá rozpočtová pozícia spoločne s nízkou úrovňou dlhu a hromadením aktív v Národnom fonde dôchodkových rezerv čiastočne pomáha vyrovnáť výrazný nárast dlhodobých plánovaných verejných výdavkov súvisiacich s vekom, predovšetkým výdavkov na dôchodky. V poslednom období Írsko schválilo reformy dôchodkového systému pre štátnych zamestnancov a orgány predpokladajú ďalšie opatrenia, ktoré by mali prispieť k udržateľnejšiemu základu na zabezpečenie dôchodkov štátnych zamestnancov. Prínosom je záväzok sledovať primeranosť výšky príspevkov prostredníctvom pravidelných poistno-matematických preskúmaní. Vykonávanie dodatočných opatrení zameraných na zmiernenie vplyvu starnutia obyvateľstva na rozpočet z dlhodobého hľadiska by predsa bolo dôležitým prvkom pri znižovaní rizík pre udržateľnosť verejných financií.

- (12) Plánované opatrenia v oblasti verejných financií sú vo všeobecnosti v súlade so všeobecnými usmerneniami pre hospodárske politiky zahrnutými v integrovaných usmerneniach na obdobie rokov 2005 – 2008. Írsko predovšetkým dodržiava svoj strednodobý cieľ a aktualizácia obsahuje prehľad vládneho programu štrukturálnej reformy, ktorý by mal prispieť k zvýšeniu kvality verejných služieb, k zvýšeniu efektívnosti verejných výdavkov a riešeniu potrieb infraštruktúry írskoho hospodárstva.
- (13) Národný program reforiem Írska predložený 28. októbra 2005 v súvislosti s obnovenou lisabonskou stratégiou pre rast a zamestnanosť stanovuje najmä tieto výzvy, ktoré majú významný vplyv na verejné financie: i) naďalej klásť prioritu na verejné investície do hospodárskej a sociálnej infraštruktúry a ostatné výdavky posilňujúce rast a ii) udržiavať stabilné makroekonomické prostredie a udržateľné verejné financie a zabezpečovať nízku úroveň inflácie. Zdá sa, že vplyvy politických usmernení uvedených v Národnom programe reforiem na rozpočet sa odrážajú v rozpočtových prognózach programu stability. Opatrenia v oblasti verejných financií plánované v programe stability sú v súlade s opatreniami, ktoré sa predpokladajú v Národnom programe reforiem. Program stability dopĺňa tieto opatrenia navrhovanými zmenami v inštitucionálnych prvkoch verejných financií vrátane niektorých inovácií v procese tvorby rozpočtu.

Rada sa domnieva, že rozpočtová situácia je v celku zdravá a rozpočtová stratégia predstavuje dobrý príklad fiškálnych politík uskutočňovaných v súlade s Paktom stability a rastu. Rada vyzýva Írsko, aby pokračovalo v uskutočňovaní opatrení s cieľom vyriešiť dlhodobé dosahy starnutia obyvateľstva na rozpočet.

Porovnanie kľúčových makroekonomických a rozpočtových prognóz

		2004	2005	2006	2007	2008
Reálny HDP (zmena v %)	PS dec. 2005	4,5	4,6	4,8	5,0	4,8
	KOM nov. 2005 ⁽²⁾	4,5	4,4	4,8	5,0	—
	PS dec. 2004	5,3	5,1	5,2	5,4	—
Inflácia HISC (v %)	PS dec. 2005	2,3	2,2	2,0	2,0	1,8
	KOM nov. 2005	2,3	2,2	2,5	2,4	—
	PS dec. 2004	2,3	2,1	2,0	1,9	—
Produkčná medzera (v % potenciálneho HDP)	PS dec. 2005 ⁽¹⁾	0,1	- 1,3	- 1,9	- 2,2	- 2,1
	KOM nov. 2005 ⁽⁶⁾	0,1	- 1,6	- 2,2	- 2,6	—
	PS dec. 2004 ⁽¹⁾	- 1,0	- 1,8	- 2,3	- 2,0	—
Saldo verejných financií (v % HDP)	PS dec. 2005	1,4	0,3	- 0,6	- 0,8	- 0,8
	KOM nov. 2005 ⁽²⁾	1,4	- 0,4	- 0,3	- 0,1	—
	PS dec. 2004	0,9	- 0,8	- 0,6	- 0,6	—
Primárne saldo (v % HDP)	PS dec. 2005	2,6	1,5	0,6	0,4	0,5
	KOM nov. 2005 ⁽²⁾	2,7	0,8	0,8	0,9	—
	PS dec. 2004	2,1	0,6	0,6	0,7	—
Cyklicky upravené saldo (v % HDP)	PS dec. 2005 ⁽¹⁾	1,4	0,8	0,2	0,1	0,1
	KOM nov. 2005 ⁽²⁾	1,4	0,2	0,6	0,9	—
	PS dec. 2004 ⁽¹⁾	1,2	- 0,2	0,1	0,0	—

		2004	2005	2006	2007	2008
Štrukturálne saldo ⁽³⁾ (v % HDP)	PS dec. 2005 ⁽⁴⁾	0,7	1,1	0,1	0,1	0,1
	KOM nov. 2005 ⁽²⁾ ⁽⁵⁾	0,7	0,6	0,6	0,9	—
	PS dec. 2004	n.d.	—	—	—	—
Hrubý verejný dlh (v % HDP)	PS dec. 2005	29,4	28,0	28,0	28,2	28,3
	KOM nov. 2005 ⁽²⁾	29,8	29,0	28,7	28,2	—
	PS dec. 2004	30,5	30,1	30,1	30,0	—

Poznámky:

- (1) Výpočty útvarov Komisie na základe informácií v programe.
(2) Predpoveď útvarov Komisie z jesene 2005, ktorá predchádzala rozpočtu z decembra 2005, ktorý je základom aktualizovaného programu stability.
(3) Cyklicky upravené saldo (ako v predchádzajúcich riadkoch) bez jednorazových a iných dočasných opatrení.
(4) Jednorazové opatrenia a iné dočasné opatrenia uvedené v programe (0,3 % HDP v roku 2005, klesajúci prebytok). Odhad jednorazových opatrení na roky 2004 a 2006 poskytnutý Ministerstvom financií Írska: 0,7 % HDP v roku 2004 a 0,1 % HDP v roku 2006 (v oboch prípadoch zvyšujú prebytok).
(5) Jednorazové opatrenia a iné dočasné opatrenia uvedené v predpovedi útvarov Komisie z jesene roku 2005 (0,4 % HDP v roku 2005; klesajúci prebytok).
(6) Založené na odhadovanom potenciálnom raste 5,8 %, 6,1 %, 5,5 % a 5,3 % postupne v rokoch 2004 – 2007.

Zdroj:

Program stability (PS), hospodárske predpovede útvarov Komisie z jesene 2005 (KOM), výpočty útvarov Komisie.